

RAADSVERGADERING d.d. 3 september 2020

Zaaknummer	Z-20-110029
Voorstelnummer	DOC-20-273557
Onderwerp	Wensen en bedenkingen concept RES-NHN
Agendapunt	
Portefeuillehouder(s)	Harry Nederpelt
Afdelingshoofd(en)	n.v.t.

Besluit

De raad van de gemeente Medemblik,

gelezen het bijbehorend voorstel van het College van burgemeester en wethouders van Medemblik d.d. 30 juni 2020;

gelet op de wettelijke bepalingen uit het Nationale Klimaatakkoord;

overwegende dat voor 1 oktober de concept RES-NHN ingediend moet zijn bij het nationaal programma RES;

b e s l u i t

de volgende wensen en bedenkingen uit te spreken over de concept Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord (RES-NHN):

- Geen nieuwe windturbines erbij op het grondgebied van gemeente Medemblik.
- De zoekgebieden uit de concept RES-NHN op het grondgebied van gemeente Medemblik uit te werken waarbij alleen zonne-energie wordt toegepast.
- Dit geldt zowel voor de zoekgebieden op land als op het IJsselmeer.
- Voor de realisatie van zonneweides op het IJsselmeer te leren van het project van PWN waterleidingbedrijf Noord-Holland die zon op water realiseert in Andijk.
- Het plan Duurzaam Leefbaar van de heer Buitendijk handvatten geeft voor de nadere invulling van de zoekgebieden op het grondgebied van gemeente Medemblik. De ontwikkeling van het project Wieringerhoek van Rijkswaterstaat hierbij als aanjager kan dienen.
- Te stimuleren dat de gebruikte producten en/of grondstoffen van duurzame energieopwekking hergebruikt worden en zo min mogelijk worden vernietigd.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Medemblik, gehouden op 3 september 2020.

De griffier,

De voorzitter,

Ter besluitvorming

Onderwerp

Wensen en bedenkingen concept Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord (RES-NHN).

Aanleiding

Nationaal Klimaatakkoord

De wettelijke grondslag voor de RES ligt vast in het Nationale Klimaatakkoord. Nederland werkt toe aan een CO₂-reductie van 49% in 2030. Hier vloeien opgaves uit voort voor onder andere duurzame energieopwekking en de gebouwde omgeving. Voor de uitwerking hiervan hebben de koepelorganisaties (VNG, IPO en UvW) een programmatische nationale aanpak afgesproken met landsdekkende RES'en. De regio NHN is een van de 30 RES-regio's van Nederland. De RES regio-NHN bestaat uit 18 gemeenten van de deelregio's Alkmaar, Kop van Noord-Holland en Westfriesland, de provincie en het waterschap (HHNK). De gezamenlijke en wettelijke opgave van deze 30 RES-regio's is om in 2030 35 TWh op te wekken met grootschalige energieopwekking op land.

Pact van Westfriesland 7.1

Westfriesland formuleerde in het Pact van Westfriesland 7.1 de ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn. Dat betekent dat in Westfriesland in 2040 de totale vraag naar energie even groot is als het aanbod aan duurzame energie. Dat is een forse opgave. Realisatie van de ambitie om energieneutraal te worden vraagt zowel om het realiseren van grootschalige energiebesparing (het verminderen van de vraag) als het zoeken naar mogelijkheden voor verduurzaming van het gebruik en het vergroten van het aanbod van duurzame energie. Westfriesland is zich bewust van de omvang en complexiteit van de ambitie om energieneutraal te worden.

RES-NHN instrument naar een energieneutrale Westfriesland 2040

Westfriesland kiest met de focus op de ambitie om energieneutraal te worden bewust voor een brede benadering en richt zich ook op verduurzaming van de land- en tuinbouw, mobiliteit en bedrijven. De RES-NHN is daarbij één van de instrumenten om deze ambitie te realiseren.

Startnotitie RES-NHN

De raad stelde in november 2019 de startnotitie RES-NHN vast. Daarmee gaf de raad het startsein om te komen tot een RES-NHN. Als eerste resultaat van dit regionale proces kwam de concept RES-NHN beschikbaar. Deze vindt u als bijlage bij dit voorstel. U kunt uw wensen en bedenkingen kenbaar maken over de concept RES-NHN.

De concept RES-NHN moet voor 1 oktober 2020 zijn ingediend bij het Nationaal Programma RES. In de volgende fase werken we dit concept uit in een RES 1.0. Daarvoor vullen we het concept aan en maken het concreet. Belangrijk bij deze stap zijn de wensen en bedenkingen van de raden, alternatieve plannen en andere reacties op de concept RES-NHN. Deze vormen hiervoor belangrijke inbreng. Zie ook hierna onder kopje vervolgproces.

De RES 1.0 moet voor 1 juli 2021 ingeleverd zijn bij het Nationaal Programma RES. De raad stelt de RES 1.0 vast.

Dit zijn bepalingen die voortvloeien uit het nationale Klimaatakkoord uit 2019.

Concept RES-NHN

Westfriesland wil in 2030 in totaal 1,2 TWh aan duurzame energie opwekken. Dit is de bijdrage van Westfriesland in het concept RES-NHN. Op dit moment wordt in de regio 0,2 TWh duurzaam opgewekt. Dat betekent dat Westfriesland zich inzet voor een geleidelijke toename van duurzame opwek van afgerond 1 TWh in de periode tot en met 2030. Daarmee levert Westfriesland een serieuze en eerlijke bijdrage aan het realiseren van de afspraken in het klimaatakkoord. Hiermee kunnen we klimaatverandering tegengaan en de energievoorziening verduurzamen. En, houden we grip op de regionale energietransitie, geven we de regionale economie een impuls en zorgen ervoor dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners zo veel mogelijk meeprofiteren van de opbrengsten. Tenslotte vormt dit bod een belangrijke tussenstap in de ambitie van Westfriesland om in 2040 energieneutraal te zijn.

Draagvlak en participatie

De concept RES-NHN is onder andere het resultaat van de uitkomsten van zestien bijeenkomsten. Hiervan vonden acht in onze gemeente plaats. Over de uitkomsten hiervan verwijzen we u verder naar argument 1.

Collegestandpunt

Wij staan kritisch tegenover het plaatsen van windturbines op ons grondgebied. Dit geldt zowel voor op land, als voor in het IJsselmeer. We willen eigenlijk helemaal geen extra windturbines op ons grondgebied erbij.

Het IJsselmeer is ons dierbaar, het is niet voor niets een natura-2000-gebied. Daarnaast bevindt zich voor de kust van Medemblik een van de mooiste zeilwateren ter wereld. Daar zijn we trots op en willen we behouden.

De agrarische sector vormt een van de pijlers onder de economie van onze gemeente. We willen dan ook zeer zorgvuldig omgaan met het inzetten van agrarische gronden voor duurzame energieopwekking.

Duurzaam Leefbaar

Het plan Duurzaam Leefbaar kenmerkt zich omdat er in beperkte mate nieuwe windturbines bij komen in NHN. Duurzaam Leefbaar gaat uit van 10 windturbines die 'op en langs waterwerken' een plek moeten krijgen in het IJsselmeer. Ook ziet het plan kansen voor het realiseren van zonne-eilanden in het IJsselmeer. Dit geeft mee-koppelkansen voor de pleziervaart, ecologie en vergroot de waterveiligheid. Tenslotte zet dit plan geen kostbare landbouwgrond in voor grootschalige energieopwekking. Dit plan vormt wat ons betreft een goede basis om invulling te geven aan onze bijdrage in de landelijke opgave voor duurzame energieopwekking op het grondgebied van de gemeente Medemblik.

Project zonne-energie PWN

PWN waterleidingbedrijf Noord-Holland realiseert duurzame zonne-energieopwekking op water voor de kust van Andijk. Dit project kan als voorbeeld dienen voor het invullen van het zoekgebied van het IJsselmeer.

Wensen en bedenkingen

Dit vormt de basis voor dit raadsvoorstel waarin u uw wensen en bedenkingen over het concept RES-NHN kenbaar maakt.

Vervolgproces

Alle reacties op de concept RES-NHN, inclusief de wensen en bedenkingen van de raad worden integraal afgewogen in een reactienota. De colleges in Noord-Holland Noord nemen hierover een besluit. De uitkomsten hiervan nemen we mee in de uitwerking van dit concept in de RES 1.0. De raad neemt hierover een besluit. We informeren u in augustus alvast over de dan beschikbare reacties op de concept RES-NHN.

Voorstel

De volgende wensen en bedenkingen uit te spreken over de concept RES-NHN:

- Geen nieuwe windturbines erbij op het grondgebied van gemeente Medemblik.
- De zoekgebieden uit de concept RES-NHN op het grondgebied van gemeente Medemblik uit te werken waarbij alleen zonne-energie wordt toegepast.
- Dit geldt zowel voor de zoekgebieden op land als op het IJsselmeer.
- Voor de realisatie van zonneweides op het IJsselmeer te leren van het project van PWN waterleidingbedrijf Noord-Holland die zon op water realiseert in Andijk.
- Het plan Duurzaam Leefbaar van de heer Buitendijk handvatten geeft voor de nadere invulling van de zoekgebieden op het grondgebied van gemeente Medemblik. De ontwikkeling van het project Wieringerhoek van Rijkswaterstaat hierbij als aanjager kan dienen.
- Te stimuleren dat de gebruikte producten en/of grondstoffen van duurzame energieopwekking hergebruikt worden en zo min mogelijk worden vernietigd.

Beoogd resultaat

De raad te laten besluiten over de wensen en bedenkingen concept RES-NHN.

Argumenten

1. *Dit sluit aan op de uitkomsten de bijeenkomsten die we over duurzame energieopwekking organiseerden in onze gemeente.*

We hechten grote waarde aan dat duurzame energieopwekking op draagvlak kan rekenen van onze inwoners. Daarom organiseerden we zeven lokale bijeenkomsten waar onze inwoners hun mening kenbaar konden maken. Ongeveer 320 inwoners namen hieraan deel. Daarnaast vonden regionale bijeenkomsten plaats voor specifiek ondernemers en agrariërs. De bijeenkomst met agrariërs vond in Wognum plaats. Samengevat spreekt aan: Zon op grote daken. En onder voorwaarden wind langs snelwegen, zon en wind op water, zon langs onderstations en Repowering bestaande windmolens. Wat spreekt niet aan: Wind en zon op agrarische gronden en wind en zon langs dorps- en stadskernen. De uitkomsten verwerkten we in het Westfries bod dat onderdeel uitmaakt van de concept RES zoals dat er nu ligt. Daarbij kiest Westfriesland voor:

- Duurzame energieopwekking rond onderstations; de investeringskosten zijn hier relatief laag omdat deze eenvoudig zijn aan te sluiten op het bestaande elektriciteitsnetwerk.

- Duurzame energieopwekking rond bedrijventerreinen; hier is het energieverbruik hoog en het landschap is hier al aangetast.
- Duurzame energieopwekking langs infrastructuur (wegen, spoorlijnen); aanleg is eenvoudig te realiseren waardoor de investeringskosten lager zijn en ook hier is het landschap al aangetast.
- Duurzame energieopwekking in het IJsselmeer en Markermeer; dit ligt verder weg van de kernen en dus van onze inwoners. Aanleg is eenvoudig te realiseren, waardoor de investeringskosten lager zijn.

Op de kaart met zoekgebieden van Westfriesland ziet u dit ingetekend. Daarop ziet u ook of in de zoekgebieden energie-opwek door wind, zon of een combinatie van beide is voorzien.

2. *Dit sluit aan bij ons standpunt dat we geen windturbines erbij willen op het grondgebied van de gemeente Medemblik.*

We zijn trots op het open landschap van onze gemeente. Wat we ook zien is dat deze voor een deel al ingeperkt wordt door het zicht op windturbines. Onder andere door de windturbines in onze gemeente waaronder in Zwaagdijk-Oost, maar ook de vele windturbines op het grondgebied van de buurgemeente Hollands Kroon.

Daarnaast zijn we om meerdere redenen trots op het IJsselmeer. Zo ligt een van de mooiste internationale zeilwaters voor de kust van Medemblik. Dit willen we behouden. Dit is de reden dat we geen windturbines willen op ons grondgebied. Dit geldt zowel voor op het land als voor in het water. We zien wel kansen voor het opwekken van duurzame energie door zonne-energie. Op deze manier dragen we bij aan de landelijke en wettelijke klimaatdoelstelling.

3. *Realisatie van zonne-eilanden zoals voorgesteld in Leefbaar Duurzaam én het zonne-energieproject van PWN zijn goede voorbeelden voor het invullen van het zoekgebied IJsselmeer op het grondgebied van de gemeente Medemblik.*

Zonne-eilanden hebben daarnaast een gunstig effect op de biodiversiteit.

4. *De zoekgebieden sluiten aan bij een aantal pilots voor de aanleg van zonneweides waarover de raad besloot.*

De raad besloot op 6 juni 2019 om aantal principeverzoeken voor de aanleg van zonneweides nader uit te werken. Daarbij gaf de raad duidelijk aan welke kaders hierbij belangrijk zijn, zoals biodiversiteit en (financiële) participatie.

Twee van deze principeverzoeken bevinden zich in de zoekgebieden. De uitwerking van de principeverzoeken geeft ingrediënten voor het invullen van de zoekgebieden.

Daarnaast geeft het ook input over hoe we duurzame energieopwekking in onze gemeente graag willen realiseren. Met de uitkomsten komen we eind van het jaar met kaders voor duurzame energieopwekking in onze gemeente. Ook de concept RES-NHN vormt hiervoor een belangrijke bouwsteen. We verwijzen u verder naar de paragraaf uitvoering/evaluatie van dit raadsvoorstel.

5. *Het hergebruiken van grondstoffen is een belangrijke pijler onder het Programma Duurzaam Medemblik.*

We willen het recyclebaar afval zoveel mogelijk verkleinen. Daarom is het opnieuw gebruiken van grondstoffen en/of producten belangrijk. Dit geldt ook voor producten waarmee we duurzame energieopwekking realiseren. Hiermee doen we een oproep om dit ook vanuit de energieregio-NHN te stimuleren.

Kantttekeningen

1. *Het alleen inzetten van zonne-energie op het grondgebied leidt tot een lager bod in de RES 1.0*

De komende maanden werken we de concept RES-NHN nader uit. We kijken dan hoe we de zoekgebieden nader gaan invullen. Daarbij gaan we alleen uit van zonne-energie op het grondgebied van de gemeente Medemblik. Dit verkleint het uiteindelijke bod in de RES 1.0. De landelijke opgave is dat alle RES'en optellen tot 35 TWh duurzame energieopwekking in 2030. Mocht dit niet zo zijn dan wordt de resterende opgave verdeeld over de verschillende energieregio's. De koepelorganisaties van de decentrale overheden waaronder de VNG, komen met deze verdeelsystematiek (route 35). Het nationaal programma RES heeft hierin geen rol.

2. *In de concept RES-NHN zetten we agrarische gronden in voor duurzame energieopwekking.*

Een citaat uit de concept RES-NHN: 'De agrarische sector vormt een waardevolle pijler onder de economie van de gemeente. Medemblik wil dan ook zeer zorgvuldig omgaan met het inzetten van vruchtbare, agrarische gronden voor duurzame energieopwekking.'

Op de kaart van Westfriesland met zoekgebieden ziet u dat een deel van de zoekgebieden zich bevinden op agrarische gronden. Uit de kaart is niet precies op te maken hoeveel hectare dit is. Uitgaande van de zoekgebieden zon en zon en wind is dit max. 630 ha. Een deel van dit zoekgebied betreft echter het IJsselmeer en Markermeer. Westfriesland beschikte over 23.973 ha agrarische gronden in 2019 volgens het CBS. De inzet van agrarische gronden komt hiervan uitgaande uit op ongeveer 2,6% maximaal.

3. *In de concept RES-NHN zetten we het IJsselmeer en Markermeer in voor duurzame energieopwekking.*

Een volgend citaat uit de concept-RES: 'Het IJsselmeer en de vooroevers hebben een belangrijke ecologische en economische functie. Medemblik is trots op het internationale zeilwater voor haar kust. Voor het uitoefenen van topzeilsport is dit onmisbaar. Het IJsselmeer is ook onmisbaar voor de recreatieve zeil- en watersport inclusief de riviercruise en chartervaart. De stad Medemblik is vanaf het water schitterend gelegen in combinatie met haar vooroevers en de Westfriese omringdijk'.

Uit de kaart van Westfriesland met zoekgebieden ziet u dat het IJsselmeer en Markermeer als zoekgebied voor zon- en windenergie zijn ingetekend. In het proces naar de RES 1.0 gaan we dit verder uitwerken. Op dit moment werken we aan een plan van aanpak hiervoor. Dit doen we nadrukkelijk vanuit het standpunt dat we geen windmolens erbij willen op Medemblinks grondgebied. Bij de nadere invulling betrekken we inwoners en maatschappelijke organisaties, zoals bijvoorbeeld de recreatie- en zeilsector, het watersportverbond, kernraden en medeoverheden. Financiële participatie vormt een belangrijk onderdeel. Het plan Duurzaam Leefbaarheid bevat belangrijke handvatten voor deze nadere concretisering.

Financiën

Het budget voor het RES-proces op NHN-niveau is tot de RES 1.0 geregeld. Eventuele kosten die we als gemeente hiervoor maken dekken we uit het budget Duurzaam Medemblik. Daarbij kunt u denken aan kosten van communicatie en participatie.

In het Klimaatakkoord is vastgelegd dat in 2020 onafhankelijk onderzoek wordt gedaan naar de uitvoeringslasten van het akkoord. Daarbij kunt u denken aan de uitvoering van de RES-projecten, maar ook voor de uitvoering van de Transitievisie Warmte. Dit zogenaamde artikel 2 onderzoek moet voor 2021 klaar zijn.

Uitvoering/evaluatie

Regionale energiestrategie en Omgevingswet

Er liggen belangrijke relaties tussen de RES en de instrumenten van de Omgevingswet. De RES gaat over het maken van ruimtelijke keuzes: welke gebieden zijn geschikt voor zon- of windenergie en onder welke voorwaarde? De RES krijgt pas juridische status bij de vaststelling in het gemeentelijke omgevingsbeleid. Voor de uiteindelijke uitvoering van energieprojecten uit de RES is een omgevingsvergunning nodig.

Milieueffectrapportage (MER)

Een veel gestelde vraag is: moet er een MER gemaakt worden voor de RES? Dit is niet verplicht. Er zijn echter overwegingen om wel een MER op te stellen tijdens het RES-proces. De voor- en nadelen om een MER op te stellen zijn zorgvuldig afgewogen. Besloten is om geen MER te maken. Dit omdat we in het RES-proces verschillende stappen zetten die vergelijkbaar zijn met een formele MER-procedure.

Wel is besloten om deel te nemen aan een landelijke pilot. Daarmee onderzoeken we naar synergie waar dat kan. Ook leren en ontdekken we tegelijkertijd wat (straks) nog aanvullend nodig is bij de RES 1.0. En, voor de MER die we nodig hebben voor de procedures voor de omgevingsvisies en -plannen. We verwijzen u verder graag naar paragraaf 7.6 van de concept RES-NHN.

Lokale kaders duurzame energieopwekking op land

Verder werken we de uitkomsten van dit concept bod uit in kaders voor duurzame energieopwekking op land. De raad stelt deze eind van het jaar vast. Met deze gemeentelijke kaders kunnen we toekomstige aanvragen voor duurzame energieopwekking op land toetsen. De motie 'kaders zonneweides Medemblik' van 6 juni 2019 vormt hiervoor een belangrijke basis.

Communicatie

De website en nieuwsbrief van de energieregio NHN zijn het centrale communicatiemiddel. Op de website zijn alle documenten gepubliceerd, waaronder de startnotitie, fotodocumenten, scenario's en verslagen van onderzoeken en lokale bijeenkomsten. U kunt hier kennis van nemen via: www.energieregionhn.nl. Ook het concept RES-NHN staat hierop.

De deelnemers van de lokale bijeenkomsten ontvingen hiervan bericht. We vroegen ze hun reactie te geven op het concept RES-NHN.

Via de eigen communicatiekanalen berichten we over dit collegestandpunt.

Bijlagen

1. Concept RES-NHN (DOC-20-273556)

Raadscommissie d.d. 20 augustus 2020